

«Το ζητούμενο είναι να βγει στην επιφάνεια η κυρίαρχη ιδέα μιας ιστορίας» Ο Πάρις Μηλίτσης συνομιλεί με την Βιργινία Αυγερινού

Σύνταξη: Βιργινία Αυγερινού

7 April 2022

Ο Πάρις Μηλίτσης γεννήθηκε στην Καρδίτσα, μεγάλωσε στον Βόλο και από το 2003 μέχρι σήμερα ζει στην Καβάλα. Έχει σπουδάσει παιδαγωγικά, οικονομικά και ψυχολογία. Εργάστηκε ως δάσκαλος, καθηγητής οικονομικών και σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού. Έχει συγγράψει σχολικά βοηθήματα, παιδικά διηγήματα και μυθιστορήματα. Με αφορμή την κυκλοφορία του βιβλίου Αραπιάν Τσαρσί – Αθήνα, που μόλις κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ έχουμε τη χαρά να φιλοξενούμε τον συγγραφέα και τον ευχαριστούμε για τη συνέντευξη που πρόθυμα μας παραχώρησε.

Βιργινία Αυγερινού, Μάρτιος 2022

Στο βιβλίο σας «Αραπιάν Τσαρσί» που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ η αφήγηση ξεκινά από τη Σμύρνη και την καταστροφή για να ξετυλιχτεί ένα αφηγηματικό κουβάρι μέχρι τις μέρες μας. Πόσο σας βοήθησε το αφηγηματικό πλαίσιο αυτής της καταστροφής στην ανάδειξη της πορείας προς τη λύτρωση που ακολουθούν οι ήρωές σας;

Στην πραγματικότητα η αφήγηση ξεκινά από τη σύγχρονη εποχή, η οποία και καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου. Ο αναγνώστης θα πρέπει να διαβάσει αρκετές σελίδες μέχρι να φτάσει στην αρχή του νήματος που είναι το Ημερολόγιο της κεντρικής ηρωίδας. Η καταστροφή της Σμύρνης πάνω απ' όλα είναι για κείνη μια καταστροφή ψυχική. Μπορεί τελικά να επιβίωσε από αυτή την τραγωδία, ψυχικά όμως παρέμενε βαθιά πληγωμένη για όλη την υπόλοιπη ζωή της. Το μυστικό που έκρυβε μέσα της –ένα από τα τρία του βιβλίου– ήταν εξίσου βαρύ με τις εικόνες και τα συναισθήματα που είχαν αποτυπωθεί στο μυαλό και στην ψυχή της. Η αφήγηση, ακολουθεί τη ζωή και τον συναισθηματικό κόσμο της κεντρικής ηρωίδας, αλλά σε αρκετά μέρη την εγκαταλείπει για να ασχοληθεί με τη ζωή των υπόλοιπων, σύγχρονων, ηρώων, οι οποίοι δεν είναι και λίγοι! Η λύτρωση για τον καθένα έχει διαφορετική χροιά. Στη συγκεκριμένη ηρωίδα επέρχεται μόνο όταν αυτή με κάποιο τρόπο φανερώσει το μυστικό που για χρόνια κουβαλούσε μέσα της.

Πόσο εύκολο είναι να αποδεχτεί κανείς την αλήθεια που αναδεικνύεται ύστερα από εκατό χρόνια;

Ο άνθρωπος, για όσο χρόνο κρατά την αλήθεια μέσα του, γίνεται σκλάβος της, μόλις όμως τη βγάλει προς τα έξω, τη μοιράζεται, ελαφραίνει και τελικά λυτρώνεται. Μια αλήθεια εκατό χρόνων, ακόμη κι αν αρχικά είναι η αλήθεια του ενός, καταλήγει να γίνει η αλήθεια των πολλών. Έτσι υπάρχουν κάποιοι που επωφελούνται από αυτή και κάποιοι άλλοι που είναι αναγκασμένοι να δεχτούν τις αρνητικές επιπτώσεις της. Στο έργο αυτό, η αλήθεια σε άλλους προξενεί πόνο και σε άλλους δίνει εξηγήσεις και – ίσως το σπουδαιότερο!– γεννά ελπίδες και τους κάνει να αλλάξουν πλεύση ζωής. Αυτοί που πονούν είναι δύσκολο να την αποδεχτούν, αντιστέκονται στη νέα κατάσταση που δημιουργεί και επειδή υπάρχουν προσωπικά συμφέροντα προσπαθούν να την απορρίψουν. Αυτοί που επωφελούνται την αποδέχονται με ευχαρίστηση.

Στην αφήγηση εμπλέκονται και άλλοι ήρωες που οι ιστορίες τους περιστρέφονται γύρω από τους κύριους με την ίδια επιτυχία. Έγιναν για εσάς το πρόσχημα για να αναφερθείτε σε θέματα όπως οι πολιτικοί προβληματισμοί, η ενδεχόμενη εξυγίανση

των ψυχικών τραυμάτων, οι ερωτικές σχέσεις, η φιλία, ο τρόπος που κανείς παίρνει αποφάσεις και εν τέλει ολοκληρώνει την πορεία του;

Ο λόγος που γράφτηκε το βιβλίο είναι ακριβώς αυτή η αναφορά σε τέτοιου είδους θέματα. Οι ιστορίες που τα εμπεριέχουν είναι απλά το μέσο για να μεταβιβαστούν οι δικές μου σκέψεις και οι προβληματισμοί στον αναγνώστη. Η εσωτερική μου ανάγκη να μιλήσω γι' αυτά τα θέματα ήταν αυτή που δημιούργησε τις ιστορίες και όχι το αντίθετο. Κάθε φορά το ζητούμενο είναι να βγει στην επιφάνεια η κυρίαρχη ιδέα μιας ιστορίας κι όχι η ιστορία αυτή καθαυτή.

Πότε έρχεται η λύτρωση τελικά σε μια ζωή στιγματισμένη από ηθικά διλήμματα και ανεκπλήρωτους πόθους;

Γι' αυτούς που κρύβουν την αλήθεια, η λύτρωση έρχεται όταν βρίσκουν το θάρρος να την αποκαλύψουν. Γι' αυτούς που αναζητούν την αλήθεια, η λύτρωση έρχεται όταν τη βρουν. Ενώ αυτοί που δεν έψαξαν ποτέ την αλήθεια, έχουν ήδη βρει τη λύτρωση, γιατί ζουν τη δική τους αλήθεια. Τα ηθικά διλήμματα, οι ανεκπλήρωτοι πόθοι, τα όνειρα που δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ υπάρχουν σε όλους τους ανθρώπους. Ο τρόπος που τα αντιμετωπίζουμε είναι αυτός που μας διαφοροποιεί. Ο άνθρωπος είτε παραδίνεται αμαχητί στη δίνη που αυτά δημιουργούν είτε μάχεται και προσπαθεί να ξεφύγει. Όποιος παραδίνεται, γίνεται μέρος του προβλήματος και το ανατροφοδοτεί. Όποιος ξεφεύγει, λυτρώνεται.

Πόσο σας βοήθησαν οι σπουδές σας στην ψυχολογία στη συγγραφική σας εμπάθυση στην ψυχοσύνθεση των ηρώων;

Η Ψυχολογία ασχολείται με θέματα που ενδιαφέρουν την προσωπικότητα του απλού ανθρώπου, τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τη συμπεριφορά του. Αν στην παραπάνω πρόταση αντικαταστήσουμε τη λέξη "Ψυχολογία" με τη λέξη "Αφήγηση" δε φαίνεται πως αλλάζει κάτι! Αφηγούμαι, για μένα, σημαίνει ψυχογραφώ. Όταν σε κάποια σκηνή του βιβλίου ο υλικός κόσμος καταρρέει και η κεντρική ηρωίδα μυρίζει το ανθισμένο γιασεμί φέρνοντας στη μνήμη της τις ευτυχισμένες-ειρηνικές μέρες που χάθηκαν για πάντα, τότε το δικό μου έργο ως συγγραφέας στην πραγματικότητα είναι να κατανοήσω και να περιγράψω τον εσωτερικό της κόσμο. Αυτή η βασική έννοια της Ψυχολογίας, η ενσυναίσθηση, η κατανόηση δηλαδή των συναισθημάτων και του εσωτερικού κόσμου του άλλου, αποτελεί τη βάση για την ανάλυση των χαρακτήρων του βιβλίου μου. Μια άλλη βασική έννοια που με επηρέασε και την χρησιμοποιώ σε κάθε ήρωα είναι και αυτή της περσόνας, του προσωπίου δηλαδή που φοράμε όταν επικοινωνούμε με άλλους ανθρώπους. Πίσω από αυτό το προσωπίο βρίσκεται κρυμμένος ο ίδιος μας ο εαυτός. Ποιος είναι ο αληθινός εαυτός των ηρώων μου; Ποια είναι τα κίνητρα των πράξεών τους; Τι κρύβεται πίσω από τα λόγια και τις σκέψεις τους; Σε όλο το βιβλίο είναι διάχυτη η προσπάθεια των ηρώων μου να απαντήσουν σε ερωτήματα αυτού του είδους. Παντού υπάρχει η αναζήτηση του αληθινού προσώπου

που κρύβεται πίσω από το προσωπείο και του βάθους που υπάρχει κάτω από την επιφάνεια. Μέσα από αυτό το πρίσμα, μπορώ να πω πως πράγματι με βοήθησαν αρκετά οι σπουδές μου στην Ψυχολογία στην ανάλυση του ψυχισμού των ηρώων, τίποτε όμως δεν με βοήθησε περισσότερο από την ίδια τη ζωή και την τριβή στα καθημερινά της ζητήματα.

Έχετε γράψει παιδικά διηγήματα, σχολικά βοηθήματα και μυθιστόρημα. Ποιο είδος σας δυσκόλεψε περισσότερο και γιατί;

Το παιδικό διήγημα ήταν πολύ ευχάριστο στη συγγραφή του. Το χιούμορ και τα ηθικά διδάγματα βγήκαν αβίαστα από μέσα μου. Ίσως ήταν η εποχή, η διάθεση, η καθημερινή ενασχόληση –λόγω του επαγγέλματος– με παιδιά και εφήβους. Ό,τι και να ήταν πάντως, θυμάμαι ότι το διασκέδασα αρκετά. Τα σχολικά βοηθήματα, από την άλλη μεριά, απαιτούσαν εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνικές που τις γνώριζα αρκετά καλά γιατί σχετίζονταν με το αντικείμενο της εργασίας μου. Ήξερα τι ήθελα και πώς μπορούσα να το κάνω, απλά απαιτούσε χρόνο, επιμονή και υπομονή. Ομολογώ πως κι αυτά τα δούλεψα με πολύ μεγάλη ευχαρίστηση. Το μυθιστόρημα για ενηλίκους ήταν κάτι το τελείως διαφορετικό! Όσο επίπονο τόσο δημιουργικό! Είχα να τακτοποιήσω πολλά μέσα στο μυαλό μου και στη συνέχεια κάποια από αυτά έπρεπε να τα αποτυπώσω στο χαρτί. Για τα ιστορικά γεγονότα έπρεπε να κάνω έρευνα, για την οποία αφιέρωσα αρκετό κόπο και χρόνο. Για τους προβληματισμούς και τις σκέψεις μου έπρεπε να κάνω ξεκαθάρισμα και ταξινόμηση ώστε να τους εντάξω μέσα σε ένα πλαίσιο ιστοριών με σκοπό να γίνουν προσιτοί στον αναγνώστη. Σαφώς και το μυθιστόρημα για ενηλίκους με δυσκόλεψε περισσότερο από τα υπόλοιπα, ήταν όμως για μένα η μεγαλύτερη πρόκληση γι' αυτό και κατέληξε να γίνει ένα πολύ ευχάριστο ταξίδι για τον νου και τη ψυχή μου.

Υπάρχει κάποιο είδος γραφής που θα θέλατε να ασχοληθείτε και δεν έχετε ασχοληθεί μέχρι τώρα;

Με ενδιαφέρει πολύ το θέατρο. Έχω γράψει δυο θεατρικά έργα τα οποία τα έχω κάπου ξεχασμένα σε κάποιο συρτάρι του γραφείου μου. Κάθε φορά που τα διαβάζω – πέρασαν αρκετά χρόνια από την τελευταία φορά– αλλάζω πολλά στοιχεία πάνω τους, από το ύφος μέχρι την πλοκή και τους χαρακτήρες. Θεωρώ πως με βοήθησαν γενικότερα στη συγγραφή και όχι ότι είναι έτοιμα να πάρουν την τελική τους μορφή.

Ποια θεωρείτε δυνατά σας σημεία και ποιες είναι οι τυχόν αδυναμίες που έχετε να αντιμετωπίσετε κατά την διάρκεια γραφής ενός νέου έργου;

Σίγουρα δε με ενδιαφέρει η απλή καταγραφή των γεγονότων και η περιγραφή των ηρώων, αλλά αυτά που σκέφτονται και αισθάνονται. Θεωρώ ότι το πιο δυνατό μου σημείο είναι η προσπάθεια που κάνω να εισέλθω μέσα στον ψυχισμό τους και να τον ερμηνεύσω. Η ερμηνεία πάνω απ' όλα. Το "είναι" όχι το "φαίνεσθαι", το "σημαινόμενο" όχι το "σημαίνον" είναι η πρώτιστη ανάγκη για μένα. Αδύνατα σημεία; Πολλά! Κυρίως

οι περιγραφές, τοπίων και εξωτερικών χαρακτηριστικών των ανθρώπων. Συνήθως με συγκινούν, με μαγνητίζουν αλλά αυτά συμβαίνουν στην πραγματική ζωή! Στο χαρτί δεν μου προξενούν κάποια ιδιαίτερη ευχαρίστηση. Γενικότερα αποδέχομαι τις φυσικές εικόνες και τους ανθρώπους ως σύνολο, η ανάλυση και η διάσπαση στα επιμέρους στοιχεία τους με κουράζει.

Μιλήστε μας λίγο για τον τρόπο που γράφετε. Γράφετε γραμμικά ή μπορείτε να παραλείψετε τη σειρά και να γράψετε μελλοντικές σκηνές; Τι έρχεται πρώτο όταν ένα έργο αρχίζει να σχηματίζεται; Η πλοκή ή οι χαρακτήρες;

Ο νους του ανθρώπου έχει μάθει να σκέφτεται γραμμικά, γιατί θέλει να βάλει μια τάξη –κυρίως χρονολογική– στα γεγονότα. Στην πραγματικότητα, όμως, η ζωή ούτε ακολουθεί μια γραμμική συνέχεια ούτε απλή είναι. Επικρατεί το χάος και σε κάθε στιγμή διαδραματίζονται άπειρα συμβάντα. Στη ζωή των ανθρώπων δεν υπάρχουν μεμονωμένες ιστορίες, υπάρχουν μόνο διάσπαρτα γεγονότα που αν τα συνδέσουμε με διαφορετικό τρόπο μεταξύ τους ή με τον ίδιο τρόπο αλλά με άλλη ψυχική διάθεση θα φτιάξουμε τελείως διαφορετικές ιστορίες. Είναι σχεδόν αδύνατο να κατανοήσουμε πότε κάτι αρχίζει, πώς εξελίσσεται και πότε τελειώνει. Συνήθως δίνουμε αυθαίρετες ερμηνείες με το μυαλό μας και συνδέουμε τα γεγονότα μεταξύ τους, σαν το ένα να αποτελεί συνέχεια του άλλου. Αυτό μας βοηθά να αισθανθούμε ότι ο κόσμος μας βρίσκεται σε τάξη και έτσι να αποκτήσουμε εσωτερική ηρεμία. Ξεκάθαρα, δε γράφω γραμμικά! Δε θέλω –δεν μπορώ;– να γράψω γραμμικά. Όλο και κάποια παλιά ή και μελλοντική ιστορία θα βγει στην επιφάνεια και θα διεκδικήσει τον χώρο της. Συνήθως έχω ένα σχέδιο που προσπαθώ να το ακολουθώ. Γνωρίζω όμως πολύ καλά πως αργά ή γρήγορα θα αναγκαστώ να το αλλάξω. Η σειρά των ιστοριών αλλάζει συνεχώς, τακτοποιούνται και ξανατακτοποιούνται μέχρι τελικά από μόνες τους να βρουν τη θέση που τις ταιριάζει.

Κλείνοντας, αφού σας ευχαριστήσουμε, θα θέλατε να μας πείτε εσείς λίγα λόγια για το βιβλίο σας και για τα επόμενα συγγραφικά σας βήματα;

Δε σταμάτησα ποτέ να γράφω. Βρίσκω χρόνο, όταν ο κόσμος ηρεμεί. Οι πρωινές ώρες της ημέρας είναι ό,τι το καλύτερο για μένα. Από την αρχή του καλοκαιριού που μας πέρασε έχω ξεκινήσει το νέο μου μυθιστόρημα. Παρότι το μεγαλύτερο μέρος του έχει ήδη γραφτεί, από πλευράς χρόνου και προσπάθειας αισθάνομαι ότι βρίσκομαι ακόμη στη μέση. Έχει πάρει τη μορφή του, οι συμμετρίες έχουν δοθεί και τώρα μένει το επίπονο κομμάτι της λείανσης – ατέλειωτες διορθώσεις, αλλαγές και μεταφορές των ιστοριών. Ούτε κι εγώ γνωρίζω το τέλος του. Γνωρίζω όμως πως, όταν έρθει η ώρα να γραφτεί η τελευταία λέξη, η ψυχική ικανοποίηση που θα μου προσφέρει αυτή η προσπάθεια θα είναι και η μόνη που δε θα μπορεί να εκφραστεί με λέξεις.